

FØROYA SOCIAL-DEMOKRAT

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BRÓÐURSKAPUR

Nr. 34

Lýsingaprisur fyri petitreglu: 40 oyru á 1. síðu, 30 oyru á 3. og 4. síðu

Leygardagin 21. august 1943

Bladid verður bilagt á posthúsinum, og kostar kr. 1,50 + porto um fjórðingsárid

17. árg.

Fiskimenn, arbeiðsmenn, Føroyingar allir.

Hin 24. august skulu tit velja javnaðarmannalistar C.

Ti javnaðarmenn hava i teirra yrki á tingi vist,

at javnaðarflokkurin er hin einasti 100 procents sociali, 100 procents nationali og 100 procents føroyski flokkurin.

Allur hin demokratiske heimurin, hoyra tit i radio, er samdur um, at einasta bjarging úr óferinum er at ganga ta socialistisku leiðina, tí hon er tann einasta skilagóða ið við eini plánøkonomiskari nýskipan vil hjálpa menniskjunum at arbeiða saman og gera seg til harra yvir teim ómetaligum mongdum av góðum. ið kunna framleiðast, soleiðis at øll — og ikki sum higartil bara nøkur fá kunnu fáa nóg mikið og lut i hesum góðum.

Hví eg sum arbeiðari velji javnaðarmenn.

Undir seinasta kríggi, vóru vørurnar eins dýrar og nú. Mjælið var nógv dýrari.

Men tá var arbeiðslønin, har ið hon var hægst, fara i kr. um tíman. Og tá høvdu arbeiðararnir onga dýrtíðarskipan við pristali og dýrtíðarviðbót.

Hví? Tí tá sótu eingir organiseraðir javnaðarmenn á tingi!

Nú hava arbeiðsmenninir fingið:

- 1) pristalsútrokning,
- 2) dýrtíðarviðbót samsvarandi pristalinum,
- 3) við lóg ásett, at grundlønin skal ikki minkast,
- 4) við ásett, at pristalið i lønvekstri skal telja i oyra pr. stig, men bert 0,85 oyru, tá ið talan um lønminkan við prisfallið, tá ið pristalið er farið niður um 250.

Løn arbeiðsmanna er i dag 265, har ið hon er hægst og 165 oyru um tíman, har ið hon er lægst.

Tað er læruríkt at bita merki i, at har i lønin er lægst, i Vágoyinni, har ráða og diktera fólkafløksreiðarar.

Hví er arbeiðsmannalønin so høg nú i mun til, hvat ið var

tillæli undir seinasta kríggi?

Svarið er eyðsæð:

Tí nú hava javnaðarmenn sitið á tingi og troðkað á at fingið hesar lógir og hesi lønviðurskipti igjøgnum til bata fyri arbeiðsmannin.

Undir seinasta kríggi sat sum sagt eingin javnaðarmaður á tingi. Tí er munurin so stórun!

Tí velji eg sum arbeiðsmaður javnaðarmenn hin 24. august 1943.

Tí ráði eg frá at velja nakran av hinum flokkunum.

Arbeiðari.

Afrat tí, ið »Arbeiðari« hevur flutt fram kann leggjast, at i seinastu eykatingsetu fingið javnaðarmenn samtykt, at sjálvt um pristalið fór heilt niður aftur, skuldi lønin hjá arbeiðsmanninum ikki fara longri niður enn 22½ oyra oman fyri ta grundlønin, ið teir høvdu tá ið henda lóg kom i gildi.

Bladstj.

Vit hava biðið ein fiskimann sagt okkum, hví hann sum fiskimaður velur javnaðarmenn.

Prá honum hava vit fingið hesa skilgrein:

Hví eg sum fiskimaður velji javnaðarmenn.

TEIR ITALSKU TROLARARNIR

Vit hava staðið við vaðbeinið. Vit hata vaðbeinið. Tað gav ikki so frætt, at vit kunnu liva sum fríir menn — og so var vaðbeinslivið so troyttandi við síni ræðuligu vøku og overving.

Vit hava tí tráað og tráað eftir at sleppa frá vaðbeinslvinum.

Ein kjansur til broyting sýntist at koma føroyskum fiskimonnum i hendur. Tað var tilboðið frá Italiumonnum um at koma til Føroyar við einum hópi av trolarum, so vitt eg minnst 11 i tali.

Málið kom á ting. Fiskimenn ivaðust ikki i, at tingið tók við tilboðnum við báðum hondum.

Men hvat hendi?

Tingið noktaði hesum trolarum, at koma til Føroyar.

Á tingi ráddi tá eitt fleirtal, ið umboðaði reiðaraintressurnar. Reiðararnir bardust sum fyrri livinum fyrri at halda fiskimannin við vaðbeinið á sínum skipum.

Tá sótu eingir javnaðarmenn á tingi!

Skulu vit fiskimenn verunliga

geva reiðaraumboðsmonnum ið nú bjóða sær fram aftur, einaraði á tingi? Nei! nei!

ANDEILS TROLARARNIR

Eg var ein millum teirra i teim 5 andeilsfeløgum kring Føroyar, ið søktu um lán og studning til keyp av trolarum.

Men tá komu aftur reiðararnir við »eini sleðu á vejin«. Teir sendu eitt hið hardasta mótmæli imóti: at staturin gav lán til keyp av trolarum og imóti at hesir skuldu fáa sama selurætt sum sluppurnar.

Aftur hendi tað, at reiðaraumboðsmenninir á tingi tóku undir við reiðarunum. Javnaðarmenn vóru einastu menn sum tá frá fyrstu løtu av allari megi arbeiddu fyrri trolaramálinum. Teir settu posetiv uppskot fram, at trolararnir skuldu fáa sama selurætt sum vaðbeinsskipini.

Men tessverri — teir vóru ov fáir. Teir taptu. Andeilstrolararnir komu ikki. Fiskimaðurin var aftur bundin til vaðbeinið hjá reiðarunum.

Skulu vit fiskimenn verunliga vera so gáløysnir at gloyma hetta og i fávitsku velja okkara mótsæðumenn reiðaraumboðsmennin? Nei og aftur nei!!

TEIR IO NÚTÍMANS EIKTROLARARNIR, IÐ BRETSKA MINISTERIÐ BJÓÐAÐI OKKUM

Javnaðarmenn lögdu á ting at fáa tingið at tryggja keypi av hesum færum.

Men hvat hendi?

Aftur komu reiðaraumboðsmenninir innanfyri fólkafløkin og sambandið i vegin. Teir feldu hetta tað týðningarmesta mál, síðan kríggið brast á. Hetta var einki minni enn eitt brotsverk. Av hesum 10 færum koma nú bara 3. Tórfelegið fær 2. Arbeiðaradrifin á Tveroyri 1.

7 trolarar hava fólkafløksmenn og sambandsmenn forkomið okkum. Hver trolari gevur i dag 3-400,000 um árið til mannskaðið. Altså 2-3 milliónur i hýru um árið hava fólkafløksmenn og sambandsmenn forkomið fiskimanninum um árið.

Kann tað hugsast, at fiskimenn hin 24. august fara at velja hesar skaðamenn?

Nei og aftur nei! I hvussu er eingin, ið veit skil á teim politisku viðurskiptunum.

JAVNAÐARMENN BJARGAÐU TROLARUNUM OG TEIM STÓRU SKONNARTUNUM FRA AT VERÐA SELD TIL ÚTLANDIÐ I HESI SKIPALEYSU TÍÐ

Nú undir krígunum komu stór tilboð frá Bretlandi og Íslandi fyrri okkara trolarar og stóru skonnartir.

Fólkafløksmenn uttan tings og innan tings vóru óðir at selja: Og áðrenn nakar visti av eydnaðist teim at selja trolarin »Nordstjørnina« og avreiða nøkur skip til Íslands.

Men tá reistu javnaðarmenn krav um við lóg at nokta sølu av skipum til útland. Sambandsmenn og sjálvstýrismenn tóku uudir. Fólkafløksmenn leikaðu sinnissjúkir i øði móti hesum banni:

Hvussu vildi landið ligið i dag, um fólkafløkkurin slapp at gera ta ónationalu gerð at selja okkara skip? Tað fer mær kalt eftir baki bara við at hugsa henda tanka igjøgnum.

Kann nakar fiskimaður hugsa sær at velja ein fólkafløksmann aftaná hesa ógerð?

Eg dugi ikki at fata tað, um nakar er so óður i hævðinum, so ónationalur, so ósocialur at gera tað.

I teirra virki i ti praktiska livinum hava javnaðarmenn ikki bert vist, at teir leggja alla orkuna á at sleppa okkum fiskimonnum frá vaðbeininum til modernaðar driftir, snurraváðsbátar ísvirki og trolarar. Men teir hava tað til endamáls, at vit fiskimenn við samtøkum skulu gerast fríir og verða okkara egnu. Og teir hava i øllum færi talað okkara sak og vart okkara interessur. Eg kann soleiðis afrat teim nevndu dæmum nevna dømi:

Tá ið vit fiskimenn striddust fyrri at fáa tey 35% aftur, hjálptu javnaðarmenn okkum og fingi tað igjøgnum við lóg. Latum okkum ikki gloyma, at oddamenn fólkafløksins vóru imóti.

Tá ið reiðararnir i feskfiska-siglingini vildu útnýtta fiskimannin, trýsta hann i løn við armóðum, hjálptu javnaðarmenn okkum og fingi við lóg sett,

at vit skuldu fáa eina minstaløn, at vit skuldu fáa løn i hendað til rentabilitet og krigsvaðdamstøðurnar.

Vit kunnu takka javnaðarmonnum fyrri minstulønina og tey eftir um-